

פרשת שמות — המצער את עצמו עם הציבור

נאמר בפרשה: "וַיְהִי בַיָּמִים הֵהֵם, וַיַּגְדֵּל מֹשֶׁה, וַיֵּצֵא אֶל אֶחָיו וַיִּרְאֵם בְּסִבְלָתָם" (ב יא) במדרש "שמות רבה" שם מסופר שמשה רבנו יצא מארמון המלכות והלך לעזור לבני ישראל שהתקשו בעבודה, "וַיְהִי נֹתֵן כְּתַפְּיוֹ וּמְסִיעֵ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶן". אמר הקב"ה למשה: "אתה הנחת את עסקיך והלכת לראות בצערם של ישראל – גם אני מניח את העליונים ואת התחתונים ואדבר איתך!"

משה השתתף בצערם של ישראל גם במלחמת עמלק. כאשר עלה משה לראש הגבעה ובהרימו את ידיו ניצחו ישראל, היה צריך משה לנוח, כמו שנאמר: "וַיְדִי מֹשֶׁה כְּבָדִים, וַיִּקְחוּ אֶבֶן וַיִּשְׁימוּ תַחְתָּיו, וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ" (יז יא–יב). שאלו רבותינו במסכת תענית (יא.): מדוע ישב משה על אבן, ולא על כרית נוחה? והתשובה היא: אמר משה: "הואיל וישראל נמצאים בצער המלחמה, גם אני אהיה בצער ואשב על אבן ולא על כרית".

מסופר על רבי ישראל מאיר הכוהן, ה"חפץ חיים", שבאחד הלילות במהלך מלחמת העולם הראשונה, מצאה אותו אשתו כשהוא ישן על ספסל עץ, במקום במיטה. הסביר לה ה"חפץ חיים" שהוא נוהג כך, כי בזמן שבו חיילים יהודים נמצאים בשוחות בחזית המלחמה, הוא רוצה להשתתף בצערם, לכן הוא ישן על ספסל עץ.

בשנת תרנ"ה פרצה שרפה גדולה בעיר בריסק והרבה בתים נשרפו. רבי חיים סולוביצ'יק דאג למצוא מקומות מגורים לאנשים שבתיהם נשרפו, ובכל אותם ימים הוא ישן על הרצפה בבית הכנסת. וכשביקשו ממנו בני ביתו שישן בבית על מיטתו, אמר רבי חיים: "איך אני יכול לשכב על מיטה בבית כשלכל כך הרבה יהודים אין קורת גג לראשם!"

ועל כך אמרו רבותינו במסכת תענית (יא.): כל המצער עצמו עם הציבור, זוכה ורואה בנחמת הציבור.